

“So that you will remember the day when you went out of the land of Egypt all the days of your life.” (Deuteronomy 16:3) The reciting of these three paragraphs in their proper order is what is called “The reciting of the Shema.” (4) When a person recites the Shema, after he finishes the first verse, he whispers, “Blessed be the name of His glorious Majesty forever and ever.” Then he goes on to recite in his usual manner, “You must love the Lord your God” and so on until the end.

תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. וקריאת שלש פְּרָשִׁיּוֹת אֵלוֹ עַל סֵדֶר זֶה הִיא הַנְּקִרְאָת קְרִיאַת שְׁמַע: ד הקורא קריאת שְׁמַע כְּשֶׁהוּא גוֹמֵר פְּסוּק רֵאשׁוֹן אוֹמֵר בְּלִחַש בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד וְחוֹזֵר וְקוֹרֵא כְּדַרְבּוֹ וְאֶהְבֵּת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַד סוּפָה:

YITRO FOR TUESDAY
TORAH

יתרו ליום שלישי
תורה

כיון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה דשם ב"ן להשאיר בו הארה מוטסת הנפש משבת שעברה

יֵאָדָּעַנָּה יְדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְדוּהָ מִכָּל־
הָאֱלֹהִים כִּי בַדְּבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם:
יב וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֵתָן מֹשֶׁה עֲלֶיהָ וּזְבָחִים
לְאֱלֹהִים וַיָּבֵא אֶהָרֶן וְכָל־זֶקְנֵי יִשְׂרָאֵל

יֵאָדָּעַנָּה יְדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְדוּהָ מִכָּל־
הָאֱלֹהִים כִּי בַדְּבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם:
יב וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֵתָן מֹשֶׁה עֲלֶיהָ וּזְבָחִים
לְאֱלֹהִים וַיָּבֵא אֶהָרֶן וְכָל־זֶקְנֵי יִשְׂרָאֵל

(11) Now I know that the Lord is greater than all the deities, for the thing that they plotted, [came] upon them. (12) Then Moshe's father-in-law, Yitro, sacrificed a burnt-offering and peace-offerings to God, and Aharon and all the

RASHI

(11) **Now I know** — *I recognized Him in the past, but now, even more so. Than all the deities* — *This teaches us that he was familiar with all the idolatry in the entire world. There was not a single form of idolatry which he had not worshipped (Mekhilta). For the thing that they plotted, [came] upon them* — *as the Targum [Onkelos] renders [With that which the Egyptians plotted to judge Israel, He judged them]; it was with water that they plotted to destroy them, and they themselves were destroyed with [the] water [of the Sea of Reeds]. אשר זדו — means, (אשר הרשיעו) they acted wickedly. However, our Rabbis interpreted it as deriving from, “Yaakov cooked (ויזד)” (Genesis 25:29) as if to say, in the very pot in which they cooked, they, themselves, were cooked (Sotah 11a). (12) **Burnt-offering** — *As its apparent meaning, [עולה, means, rising up] because it [the offering] was totally burned [on the altar, in contrast to other sacrifices, where some portions of the flesh were eaten].**

רש"י
(יא) עֲתָה יְדַעְתִּי. מכירו הייתי לשַׁעֲבֵר וְעַבְשֵׁי בִיּוֹתֵר: מִכָּל הָאֱלֹהִים. מִלְּמַד שְׁהִיָּה מִכִּיר בְּכָל עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים שְׁבַעֲוֹלָם שְׁלֹא הֵנִיחַ עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים שְׁלֹא עֲבָדָה: כִּי בַדְּבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם. כְּתַרְגוּמוֹ בְּמִים דְּמוֹ לְאַבְדָּם וְהֵם נֶאֱבְדוּ בְּמִים: אֲשֶׁר זָדוּ. אֲשֶׁר הִרְשִׁיעוּ. וְרִבּוּתֵינוּ דְרָשׁוּהוּ לְשׁוֹן וַיִּזְד יַעֲקֹב נִזְד בְּקִדְרָה אֲשֶׁר בְּשִׁלוֹ בָּהּ נִתְבַּשְׁלוּ: (יב) עֲלָה. כְּמִשְׁמַעָה שֶׁהִיא כְּלָה כְּלִיל: וּזְבָחִים. שְׁלָמִים:

לְהִמָּא עִם חֲמוּהֵי דְמֹשֶׁה קָדָם
 יִי: יג וְהָיָה מִיּוֹמָא דְבִתְרוּהֵי
 וַיֵּתֵב מֹשֶׁה לְמִדְּוָן יֵת עֲמָא וְקָם

לֹא־כָל־לֶחֶם עִם־חֲתָן מֹשֶׁה לְפָנַי הָאֱלֹהִים:
 וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה לְשַׁפֵּט

elders of Israel came to dine with Moshe's father-in-law before God. (13) And it was on the next day that Moshe sat to judge the people, and the people stood

RASHI

And Aharon ... came — *And where did Moshe go? [Why is he not mentioned here as taking part in the feast?] Was he not the one who went out to greet him causing him all the honor? However, he was standing and serving them. (Mekhilta) Before God* — *From here [we learn] that if one partakes from a meal at which Torah scholars are seated, it is as if he has derived pleasure from the splendor of the Divine Presence. (Berakhot 64a, Mekhilta) (13) And it was on the next day* — *[This does not mean the day after Yitro sacrificed etc., rather,] this was the day after Yom Kippur. This is what we learned in Sifri [i.e., in the Mekhilta]. Now what is the significance of “on the next day?” On the day after his [Moshe’s] descent from the mountain [after receiving the second set of Tablets which took place on Yom Kippur]. And it is impossible to suggest [that the next day means] anything other than that [Moshe sat down to judge the people] on the day after Yom Kippur. Since before giving the Torah it was impossible to say (verse 16), “And I make known the statutes,” [since the statutes had not yet been made known]. And from the time that the Torah was given, until Yom Kippur, Moshe did not sit down to judge the people, for it was on the seventeenth of Tammuz that he descended [Mount Sinai] and broke the tablets. On the next day, early in the morning, he ascended and remained there for eighty days and only descended on Yom Kippur. Thus, this section is not written in chronological order, for “And it was on the next day,” was not said until the second year. Even according to the opinion of the one [Tanna] who says that Yitro arrived before the giving of the Torah, [and therefore this section might be before the giving of the Torah and “statutes” referred to in the verse “And I make known the statutes,” are those given at Marah, still this section followed the giving of the Torah, since] he was not sent away to his land until the second year, for it says here (verse 27), “Moshe sent his father-in-law,” and we find in the journey of the divisions [of the tribes, which took place in the second year.] that Moshe said to him [Yitro], “We are journeying to the place, please*

רש"י

וַיָּבֵא אֶהָרֹן וְגו'. וּמֹשֶׁה הֵיכָן הָלַךְ וְהֵלֵא הוּא שְׂיָצָא לְקִרְאָתוֹ וְגַרְם לֹא אֵת כָּל הַכְּבוֹד אֲלֵא שְׁהֵיָה עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ לְפָנָיִהֶם: לְפָנַי הָאֱלֹהִים. מִכָּאן שְׁהֵנְהִנָּה מְסַעֲוֵדָה שְׁתַּלְמִידֵי חֲכָמִים מְסוּבִין בָּהּ כְּאֵלוֹ נְהִנָּה מִזִּיזֵי הַשְּׂכִינָה: (יג) וַיְהִי מִמַּחֲרַת. מוֹצָאֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים הֵיָה כִּף שְׁנַיִנוּ בְּסַפְרֵי וּמַהוּ מִמַּחֲרַת לְמַחֲרַת רִדְתּוֹ מִן הָהָר. וְעַל כִּרְחֹק אֵי אֲפֻשֶׁר לֹאמֹר אֲלֵא מִמַּחֲרַת יוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁהֵרִי קוֹדֵם מִתֵּן תּוֹרָה אֵי אֲפֻשֶׁר לֹאמֹר וְהוֹדַעְתִּי אֵת חֲקֵי וְגו' וּמִשְׁנִתְנָה תּוֹרָה עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים לֹא יֵשֶׁב מֹשֶׁה לְשַׁפֵּט אֵת הָעָם שְׁהֵרִי בִי"ז בְּתַמּוּז יֵרֵד וְשִׁבֵר אֵת הַלְּחֻחֹת וְלִמְחַר עָלָה בְּהִשְׁכָּמָה וְשָׁהָה שְׁמוֹנִים יוֹם וַיֵּרֵד בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים וְאִין פְּרֻשָׁה זֹו כְּתוּבָה בְּסַפֵּר שְׁלֵא נֶאֱמַר וַיְהִי מִמַּחֲרַת עַד שְׁנָה שְׁנִיָּה אֶף לְדַבְרֵי הָאוֹמֵר יִתְרוֹ קוֹדֵם מִתֵּן תּוֹרָה בְּאֵ שְׁלֹוחוֹ אֵל אֶרְצוֹ לֹא הֵיָה אֲלֵא עַד שְׁנָה שְׁנִיָּה שְׁהֵרִי נֶאֱמַר כָּאֵן וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֵת חֲתָנוֹ וּמִצִּינּוֹ בְּמִסְעָה הַדְּגָלִים שְׁאֵמַר לֹא מֹשֶׁה נִסְעִים אֲנַחְנוּ אֵל הַמָּקוֹם וְגו' אֵל נָא תַעֲזֹב אֲתָנוּ

עָמָא עֲלוֹהֵי דְמֹשֶׁה מִן צַפְרָא
 עַד רְמִשָּׂא: יד וַחֲזָא חֲמוּהֵי
 דְמֹשֶׁה יָת כָּל דְּהוּא עֲבַד
 לְעָמָא וְאָמַר מַה פִּתְגְמָא הַדִּין
 דִּי אַתְּ עֲבַד לְעָמָא מַה דִּין אַתְּ
 יִתְבּ בְּלַחֲוּדָךְ וְכָל עָמָא קְיָמִין
 עֲלֶיךָ מִן צַפְרָא עַד רְמִשָּׂא:
 טו וְאָמַר מֹשֶׁה לְחֲמוּהֵי אֲרִי

אֶת־הָעָם וַיַּעֲמֵד הָעָם עַל־מֹשֶׁה מִן־הַבֶּקֶר
 עַד־הָעָרֶב: יד וַיֵּרָא חֲתָן מֹשֶׁה אֶת כָּל־
 אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה לְעָם וַיֹּאמֶר מַה־הַדְּבָר
 הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לְעָם מִדּוּעַ אַתָּה
 יוֹשֵׁב לְבִדְךָ וְכָל־הָעָם נֹצֵב עֲלֶיךָ מִן־בֶּקֶר
 עַד־עָרֶב: טו וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֲתָנוּ כִּי־יָבֵא

before Moshe from the morning until the evening. (14) When Moshe's father-in-law saw all that he was doing for the people, he said, What is this thing that you are doing for the people? Why do you sit by yourself, while all the people stand before you from morning until evening? (15) Moshe said to his

RASHI

רש"י

do not leave us" (Numbers 10:29-31). Now if this [incident here, that Moshe sent off Yitro (verse 27)] took place before the giving of the Torah, where do we find [i.e., where is it mentioned] that he returned [a second time, so that Moshe would request from him, (the verse in Numbers) "Please do not leave us"]? Now if you say that there (Numbers 10:29) Yitro is not mentioned, but Chovev [is mentioned], and that he [perhaps] was Yitro's son, [that is not so, since,] Chovev is identical with Yitro, for so it is written: "Of the children of Chovev, Moshe's

ואם זה קודם מתן תורה משלחו והלך היכן מצינו שחזר. ואם תאמר שם לא נאמר יתרו אלא חבב ובנו של יתרו היה הוא חובב הוא יתרו שהרי כתיב מבני חבב חתן משה: וישב משה וגו' ויעמד העם. יושב כמלך וכלן עומדים והוקשה הדבר ליתרו שהיה מולול בכבודן של ישראל והוכיחו על כך שנאמר מדוע אתה יושב לבדך וכלם נצבים: מן הבקר עד הערב. אפשר לומר בן אלא כל דין שדן דין אמת לאמתו אפלו שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאלו עוסק בתורה כל היום וכאלו נעשה שתף להקב"ה במעשה בראשית שנאמר בו ויהי ערב וגו': (טו) פי יבא. כי בא. לשון

father-in-law." (Judges 4:11) **That Moshe sat ... and the people stood** — He sat like a king, while they [those who came to be judged] all stood. And this displeased Yitro, that he [Moshe] was not showing proper respect due to [the people of] Israel, and he reproved him for it, as it is said: "Why do you sit by yourself [while they are all standing]?" (Mekhilta)

From the morning until the evening — Is it possible to say this [that Moshe actually did nothing else, but sat in judgment from morning until evening]? Rather this [teaches us that] any judge who judges truthfully and correctly, even [if he spends only] one hour [to reach his verdict], Scripture deems it as if he had engaged in [the study of] the Torah for an entire day, and as if he has become a partner with the Holy One, Blessed is He, in Creation, regarding which it says; "And it was **evening**, [and it was **morning**]", (Genesis 1:5) which corresponds to our verse "From the **morning** until the **evening**". (Mekhilta, Shabbat 10a) (15) **כי יבא** — [Literally, because he will come, however, here the people had already come,

אתָּן לְוֹתֵי עֲמָא לְמַתְבַּע אֶלְפִן
מִן קֳדָם יי:

אֵלֵי הָעָם לְדָרַשׁ אֱלֹהִים:

father-in-law; Because the people come to me to seek God.

RASHI

רש"י

הוֹדָה: לְדָרַשׁ אֱלֹהִים. בְּתַרְגוּמוֹ לְמַתְבַּע אֶלְפִן — כִּי בֹא — *rather,*] *this is [to be understood,] as* —
"because they come," in the present tense. לשאול תמיד מפי הגבורה:

To seek God — *[To be understood] as is*

rendered by Targum Onkelos: לַמַּתְבַּע אֶלְפִן, — "to seek instruction from before the Lord."

PROPHETS Isaiah 6-7

נביאים ישעיה פרק ו-ז

יֵא וְאָמַרְתִּי עַד אֵימָתִי יי וְאָמַר
עַד דִּי צְדוֹן קְרוּיָא מִבְּלֵי יְתִיב
וּבְתִיָא מִבְּלֵי אֲנָשָׁא וְאַרְעָא
תִּתְרוּב וְתִצְדִי: יב וְיִרְחַק יי יֵת
בְּנֵי אֲנָשָׁא וְתִסְגִי צְדִיּוֹתָא
בְּגוֹדֵ דְאַרְעָא: יג וְיִשְׁתְּאֲרוּן בְּה
חַד מִן עֲסָרָא צְדִיקָיָא וְיִתּוּבוּן
וְיִהוּן לְצִרְכָא כְּבוֹטְמָא

יֵא וְאָמַרְתִּי עַד־מָתִי אֲדַנִּי וְיֵאמַר עַד אֲשֶׁר אִם־שָׂאוּ
עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וּבְתִים מֵאֵין אָדָם וְהֵאֲדָמָה
תִּשְׂאָה שְׂמָמָה: יב וְרַחֵק יִהְיֶה אֶת־הָאָדָם וְרִבְהַ
הַעֲזוּבָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: יג וְעוֹד בְּהַ עֲשִׂירִיָּה וְשֶׁבַע
וְהִיתָה לְבַעַר כְּפֹאֵלָה וְכַאֲלוֹן אֲשֶׁר בְּשִׁלְכַת מִצְבַּת
בָּם זֶרַע קֹדֶשׁ מִצְבַּתָּה: ז א וְיֵהִי בִימֵי אַחֲזוֹ בֶן־יֹותָם

וְכַבּוּלְטָא דְבַמְתַר טְרַפוּהִי דְמִין לִיבְשִׁין וְעַד כְּעַן אֵינוֹן רְשִׁיבִין לְקִימָא מְנַהוֹן זֶרַעָא כֵּן גְלוּתָא דִּישְׂרָאֵל
וְתַכְנִשׁוּן וְיִתּוּבוּן לְאַרְעוֹהוֹן אַרְי זֶרַעָא דְקוּדְשָׁא נְצַבְתְּהוֹן: א וְיִהְיֶה בִיּוֹמֵי אַחֲזוֹ בֶר יוֹתָם בֶר עֲזִיָּה מִלְךְ

(11) Then I said, Lord, Until when? And He answered, Until the cities are destroyed without inhabitants, and the houses without man, and the Land is completely desolate, (12) And the Lord has driven the people far away, and many places are forsaken in the midst of the Land. (13) And if one tenth remain in it, then that shall again be consumed; but like a terebinth tree, or like an oak, whose stump remains, when they cast their leaves; so the holy seed shall be its stump. 7 (1) And it came to pass in the days of Achaz the son of Yotham, the

RASHI

רש"י

(11) **Until when** — *Will they harden their hearts [and not listen].* (12) **And many places are forsaken** — *For they will leave the land.* (13) **And if one tenth remain in it, then that shall again be consumed** — *Until only completely righteous will remain. Like a terebinth tree, or like an oak* — *These are species of trees which, when they shed their leaves in the fall, there remains only the trunk. So too, regarding them, there will remain only the holy*

(יא) עַד מָתִי. יִכְבִּידוּ אֶת לְבָבָם: (יב) וְרִבְהַ הַעֲזוּבָה. שְׂתַעֲזוּב הָאָרֶץ: (יג) וְעוֹד בְּהַ עֲשִׂירִיָּה. שְׂתַשְׂאֵר: וְהִיתָה לְבַעַר. עַד שְׁלֹא יִשְׂאֵר אֶלָּא צְדִיקִים גְּמוּרִים: כְּפֹאֵלָה וְכַאֲלוֹן. מִיְנֵי אֵילָנוֹת אֲשֶׁר בְּעַת זְמַן שְׂמַשְׁלִיכִין הָעֵלֶין בִּימֵי הַסְתִּיּוֹ אֵינוֹן נוֹתֵר בָּם כִּי אִם הַמִּצְבָּת אִף הֵם לֹא יִשְׂאֲרוּ בָּהֶם כִּי אִם זֶרַע קוּדְשׁ

tree, or like an oak — *These are species of trees which, when they shed their leaves in the fall, there remains only the trunk. So too, regarding them, there will remain only the holy*

שִׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה וּפְקַח
רְצִין מֶלֶכָא דְאַרַם וּפְקַח בֶּר
רְמַלְיָהוּ מֶלֶכָא דְיִשְׂרָאֵל
לְיִרוּשָׁלַם לְאַגְחָא קֶרְבָא עֲלֵיהּ
וְלֹא יָכִיל לְאַגְחָא עֲלֵיהּ:
ב וְאַתְחִוּא לְבֵית דָּוִד לְמִימְרָ
אַתְחִיבֵר מֶלֶכָא דְאַרַם עִם

בֶּן־עֲזַיְהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עָלָה רְצִין מֶלֶךְ־אַרַם וּפְקַח
בֶּן־רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם לְמַלְחָמָה עֲלֵיהּ
וְלֹא יָכַל לְהִלָּחֵם עֲלֵיהּ: ב וַיִּגְדּוּ לְבֵית דָּוִד לְאִמְרָ
נָחָה אַרַם עַל־אֶפְרַיִם וַיִּנְעוּ לְבָבוֹ וּלְבַב עַמּוֹ פָּנוּעַ
עֲצִי־יַעַר מִפְּנֵי־רוּחַ:

מֶלֶכָא דְיִשְׂרָאֵל לְמִיתֵי עֲלוּהֵי וְנַע לְבֵיהּ וּלְבָא דְעַמִּיהּ כְּאַשְׁתְּדִיּוֹת אֵילָנֵי חוּרְשָׂא מִן קֳדָם רוּחָא:

son of Uzziah, king of Yehudah, that Rezin the king of Aram, and Pekach the son of Remaliah, king of Israel, went up toward Yerushalayim in battle against it, but could not prevail against it. (2) And it was told to the house of David, saying, Aram is allied with Ephraim. And his heart and the heart of his people trembled, as the trees of the forest move with the wind.

RASHI

seed which is their trunk. (1) But could not prevail against it — Because of the merit of his forefathers [Yotam and Uzziah who were righteous]. (2) Aram is allied — The king of Aram joined [forces] with the king of Israel to attack you.

רש"י
מִצְבָּתָהּ: (א) וְלֹא יָכַל לְהִלָּחֵם עֲלֵיהּ. מִפְּנֵי זְכוּת אֲבוֹתָיו: (ב) נָחָה אַרַם וְכו'. נִתְחַבְּרַ מֶלֶךְ אַרַם עַל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבֵא עֲלֵיהּ:

Writings Mishlei 15

כתובים משלי פרק טו

כ בָּרָא חִכְמָא יַחְדֵי לְאַבּוּי
וּבְרָא סְכָלָא מְשִׁיט אַמְיָה:
כא שְׁטִיּוֹתָא חֲדוּתָא הִיא
לְחִסְרֵי לְבָא וּגְבָרָא דְמִתְבִּין
תְּרִיצוֹת מְהֵלֵךְ: כב בְּטוּלָא
דְמַחְשְׁבָתָא הִיךְ דְלִית רְנָא
וּבְסוּגְעָא דְאַלִין דְמִתְמַלְכִין עֲצָתָא תְּקוּם: כג חֲדוּתָא לְגְבָרָא בְּמִלְתָּא דְפּוֹמִיָהּ וּמִלְתָּא בְּעַדְנָא סְגוּ טְבָא:

כ בֵּן חִכְם יִשְׁמַח־אֵב וְכִסִּיל אָדָם בּוֹזָה אִמּוֹ:
כא אִוֶּלֶת שְׂמִחָה לְחִסְרֵי־לֵב וְאִישׁ תְּבוּנָה יִישֶׁר־
לִכְתּוֹ: כב הַפֶּר מַחְשְׁבוֹת בְּאִין סוּד וּבִרְבַּב יוֹעֲצִים
תְּקוּם: כג שְׂמִחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנֵה־פִיו וּדְבַר בְּעַתּוֹ

(20) A wise son makes a father glad; but a foolish man, shames his mother. (21) Folly is joy to one destitute of wisdom; but a man of understanding, walks straight. (22) Without counsel, plans are frustrated; but in the multitude of advisors, they are established. (23) A man has joy in the answer of his mouth;

RASHI

(20) Shames his mother — Causes his mother to be shamed. (22) Without counsel — without advice. (23) A man has joy — Through a soft-spoken and pleasant answer,

רש"י
(כ) בּוֹזָה אִמּוֹ. גֹרַם לְאִמּוֹ שְׂמִכּוּזִים אוֹתָהּ: (כב) בְּאִין סוּד. בְּלֹא עֲצָה: (כג) שְׂמִיחָה לְאִישׁ וְכו'. ע"י מַעֲנֵה רֶךְ וּדְבַרֵי נָחַת הַבְּרִיּוֹת אוֹהֲבִים אוֹתוֹ:

people come to love him.

מֵה־טוֹב: כִּד אֲרַח חַיִּים לְמַעַלָּה לְמִשְׁכְּבִיל לְמַעַן סוֹר
 כִּד אֲרַחָא דְחַיִּי מַעְלִיא
 לְסוּכְלָתָא דְנִסְטָא מִן שְׂוִל
 מִשְׁאוּל מָטָה:
 תַּחַת־יָתָא:

and how good is a word spoken in due season! (24) To the wise the way of life waits above him, that he may turn away from the grave below.

RASHI

A word spoken in due season — *Such as, the laws of the Festivals, in their seasons.*

(24) To the wise [the way of life] waits

above him — *And is prepared for him.*

רש"י
 וְדָבַר בְּעֵתוֹ. כְּגוֹן בְּהִלְכוֹת כָּל חַג בְּזִמְנוֹ:
 (כד) לְמַעַלָּה לְמִשְׁכְּבִיל. וּמוֹכְנֵת לְפָנָיו:

Mishnah Ketubot, chapter 1

משנה כתובות פרק א

(1) A virgin girl is married on Wednesday [the Rabbis prescribed that they should marry during the day and not at night, so that the bridegroom would be totally free from the wedding responsibilities and thus will, in

fact, consummate the marriage that very night] while a widow, on Thursday. ["A virgin girl is married on Wednesday,"] for [according to the enactment of Ezra the Scribe] the *bet din* sits in session in the towns, twice weekly, on Mondays and Thursdays [on those very same days which Ezra enacted that all the people should gather in town from all the surrounding villages to hear the Torah being read publicly (see Baba Kamma 82a)], so that if he [the husband] had a claim regarding her virginity, he could go [before his anger subsides] early [the next morning, on Thursday] to the *bet din* [and verify whether she becomes prohibited to him as an adulteress. If he had married on Tuesday, since he cannot go to *bet din* until Thursday, it is possible that his anger will subside and he will not approach the *bet din* for a ruling regarding the permissibility of continuing his marriage]. ["While a widow, on Thursday," so that he should rejoice with her for three days, Thursday, Friday and Shabbat, before returning to work on Sunday]. (2) The [value of a] *ketubah* of a virgin is two hundred [zuz], and [that of] a widow

א בתולה נשאת ליום הרביעי, ואלמנה ליום החמישי.
 שפּעֵמִים בְּשַׁבַּת בְּתֵי דִינֵין יוֹשְׁבֵין בְּעִירוֹת, בְּיוֹם הַשְּׁנִי
 וּבְיוֹם הַחֲמִישִׁי, שְׂאֵם הָיָה לוֹ טַעֲנַת בְּתוּלִים, הָיָה
 מִשְׁכִּים לְבֵית דִּין: ב בתולה, כתבתה מאתים.

רבנו עובדיה מברטנורא

א בתולה נשאת ליום רביעי. ולא בליל חמישי, דאיכא למיחש שמא יהיה טרוד בנישואים ולא מצי בעיל: **שאם יש לו טענת בתולים.** כגון שיאמר בעלתי ולא מצאתי דם, לא שנא אם היא קטנה או נערה או בוגרת. או פתח פתוח מצאתי, אם היא קטנה או נערה, אבל בוגרת אין לה טענת פתח פתוח: **ישכים ויבא לב"ד.** בעוד כעסו עליו, שמא יתפייס ותתקרב דעתו ויקיימנה ושמא זנתה תחתיו והרי היא אסורה עליו. ובגמרא פריך ותנשא באחד בשבת ואם יש לו טענת בתולים ישכים ביום שני לבית דין. ומשני, שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא טורח בסעודה שלשה ימים, אחד בשבת ושני בשבת ושלישי בשבת, וברביעי כונסה. ובזמן שאין בתי דינים יושבים בשני ובחמישי, אשה נישאת בכל יום, והוא שטרח בסעודה שלשה ימים. ומפני תקנת עניים נהגים בקצת מקומות לישא בערב שבת. וטעמא דאלמנה ליום חמישי, שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא שמח עמה שלשה ימים, חמישי בשבת ושני בשבת ושבת. והנושא את האלמנה אסור בעשיית מלאכה ג' ימים. והנושא את הבתולה כל שבעה. ולענין ברכת חתנים, בין בחור שנשא אלמנה בין אלמן שנשא בתולה מברכים ברכת חתנים כל שבעה ואלמן שנשא אלמנה, יום אחד:

one *maneh* [i.e., one hundred *zuz*]. A virgin who was widowed, divorced, or was a *chalutzah* from betrothal — [the value of] her *ketubah* [if she remarries] is two hundred [*zuz*], and a claim of non-virginity can be filed against them [if it was discovered that they were not virgins, they lose the entire *ketubah* since the husband claims that the marriage was based on the mistaken premise that she was a virgin]. A proselyte, a captive, or slave woman, who have been redeemed, converted [i.e., she converted with her father], or freed [when they were] less than three years and one day of age — their *ketubah* is two hundred [*zuz*], and a claim of

non-virginity can be filed against them. (3) If an adult had cohabited with a child [under three years of age, however, over three years of age; the hymen, once ruptured, does not grow back], or if a minor [male, less than nine years and a day old] had cohabited with an adult woman [the cohabitation of a minor less than nine years does not damage the hymen], or [when a girl was accidentally] ruptured by a piece of wood — [in all these cases] their *ketubah* is two hundred [*zuz*]; these are the words of Rabbi Meir. But the Sages say; [a girl who was] ruptured by a piece of wood — her *ketubah* is a *maneh*. (4) A virgin, who was a widow, a divorcee, or a *chalutzah* from marriage [as opposed to the case in Mishnah 2, where there was only betrothal, here there was both betrothal and marriage] — [since their husbands would have assumed that they were no longer virgins] their *ketubah* is a *maneh*, and a claim of non-virginity cannot be filed against them. A proselyte, a captive, or slave woman, who has been redeemed, converted, or freed [when she was] more than three years and one day old — their *ketubah* is a *maneh*, and a claim of non-virginity cannot be filed against them. (5) If one [as a groom] eats in the home of his father-in-law [as was the custom] in Judea [that the betrothal was celebrated with a feast during which the couple was given the opportunity to be secluded together] without witnesses, he cannot [after the marriage] file a claim of non-virginity since he secluded himself with her. It

רבנו עובדיה מברטנורא

ב בתולה אלמנה גרושה. כלומר, בתולה שהיא אלמנה או גרושה או חלוצה מן האירוסין, וחזרה ונישאת, כתובתה מן השני מאתים: **ויש לה טענת בתולים.** אם לא מצא לה השני בתולים, אבדה כתובתה, דמקח טעות הוא שהרי בחזקת בתולה נשאה: **ג שבא על הקטנה.** פחותה מבת שלש שנים ויום אחד שאין ביאתה ביאה: **וקטן.** פחות מבן תשע שאין ביאתו ביאה ובה על הגדולה: ומוכת עץ. שנתקע לה עץ באותו מקום: **כתובתן מאתים.** אם נישאו סתם: **וחכמים אומרים מוכת עץ כתובתה מנה.** והלכתא כותיהו. ואפילו לא הכיר בה, כתובתה מנה, ולא הוי מקח טעות: **ד בתולה שהיא אלמנה או גרושה או חלוצה מן הנשואים.** אם חזרה ונישאת סתם, כתובתה מנה, דבחזקת בעולה קיימא משכנסה לחופה: **ה האוכל אצל חמיו ביהודה.** כשהיו עושין סעודת אירוסין בבית אבי הכלה ביהודה, היו נוהגים שהארוס מתייחד עם ארוסתו כדי שיהא לבו גס בה, לפיכך כשנישאת אחר כך אין לו טענת

ואלמנה, מנה. בתולה אלמנה, גרושה, וחלוצה, מן הארוסין, כתבתן מאתים, ויש להן טענת בתולים. הגיורת, והשבוייה, והשפחה שנפדו ושנתגירו, ושנשתחררו, פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד, כתבתן מאתים, ויש להן טענת בתולים: **ג הגדול שבא על הקטנה, וקטן שבא על הגדולה, ומכת עץ, כתבתן מאתים, דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים, מכת עץ, כתבתה מנה: ד בתולה אלמנה, גרושה, וחלוצה, מן הנשואין, כתבתן מנה, ואין להן טענת בתולים.** הגיורת, והשבוייה, והשפחה, שנפדו, ושנתגירו, ושנשתחררו, יתרות על בנות שלש שנים ויום אחד, כתבתן מנה, ואין להן טענת בתולין: **ה האוכל אצל חמיו ביהודה שלא כעדים, אינו יכול לטעון טענת בתולים, מפני שמתיחד עמה. אחת**

is all the same whether [the woman is] an Israelite widow [i.e., the daughter of an Israelite] or a priestly widow [i.e., the daughter of a priest] — her *ketubah* is a *maneh*. The court of the priests [which sat in the Temple] collected for a virgin [daughter of a priest] four hundred *zuz*, and the Sages did not stop them. (6) If one marries a woman and does not find her a virgin, [and] she says; After you had betrothed me, I was raped and thus your field has been flooded [i.e., it's your loss and I am entitled to my *ketubah*] and he says; Not so, but [it happened] before I betrothed you and my acquisition was made in error [i.e., I don't owe you anything for your *ketubah*], Rabban Gamliel and Rabbi Eliezer say [that] she is believed [however, the Rabbis instituted that she take an oath before she collects her *ketubah*; the *halachah*, follows this view]. Rabbi Yehoshua says; We do not live from her mouth, rather, she is presumed to have had relations [with another man] before she was betrothed and of having deceived him, until she brings proof of her claim. (7) [If] she says; I was ruptured by a piece of wood, and he says; Not so, you had been trodden [i.e., cohabited] by a man — Rabban Gamliel and Rabbi Eliezer say; She is believed [and does not forfeit her *ketubah*], while Rabbi Yehoshua says; We do not live from her mouth, rather, she is presumed to have had relations [with another man], until she brings proof for her statement. (8) [If] they saw her [an unmarried woman] talking [i.e., secluded] with someone, and they said to her; What sort of a man is he? [And she answered; he is] so-and-so and he is a priest [i.e., relations with him does not prohibit me from marrying a priest] — Rabban Gamliel and Rabbi Eliezer say; She is believed [and may marry a priest], and Rabbi Yehoshua says; We do not live from her mouth, rather, she is presumed to have had relations with a *natin* or a *mamzer* [and relations with these, being Biblically prohibited, also prohibits her from marrying a priest], until she brings proof for her statement. (9) [If] she [an unmarried woman]

אֶלְמִנַּת יִשְׂרָאֵל וְאֶחַת אֶלְמִנַּת כְּהֵן, כְּתֻבָתָן מָנֶה. בֵּית דִּין שֶׁל כְּהֵנִים הָיוּ גֹבֵינן לְבִתּוּלָה אַרְבַּע מֵאוֹת זָוָה, וְלֹא מִחוּ בִּידֵם חֻקִּים: וְ הַנּוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וְלֹא מֵצָא לָהּ בְּתוּלִים, הִיא אוֹמֵרֶת, מִשְׁאַרְסֵתֶנִי נְאֻמְתִּי, וְנִסְתַּחֲפָה שְׂדֵךְ. וְהִלָּה אוֹמֵר, לֹא כִי אֶלֶּא עַד שְׁלֹא אֶרְסֵתִי, וְהִיָּה מִקְחִי מִקַּח טְעוּת, רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים, נְאֻמְתָּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, לֹא מִפִּיָּה אֲנוּ חֵיִן, אֶלֶּא הָרִי זֶה בְּחֻזְקָת בְּעוּלָה עַד שְׁלֹא תִתְאַרֵס, וְהִטְעַתוּ, עַד שֶׁתְּבִיא רְאִיָּה לְדַבְרֶיהָ: ז' הִיא אוֹמֵרֶת מִכֶּת עֵץ אֲנִי, וְהוּא אוֹמֵר, לֹא כִי, אֶלֶּא דְרוּסַת אִישׁ אַתְּ, רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים, נְאֻמְתָּ. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, לֹא מִפִּיָּה אֲנוּ חֵיִן, אֶלֶּא הָרִי זֶה בְּחֻזְקָת דְרוּסַת אִישׁ, עַד שֶׁתְּבִיא רְאִיָּה לְדַבְרֶיהָ: ח' רְאוּהָ מְדַבְרַת עִם אֶחָד בְּשׁוּק אֶמְרוּ לָהּ מַה טִּיבוֹ שֶׁל זֶה. אִישׁ פְּלוֹנִי וְכֵהֵן הוּא, רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִים, נְאֻמְתָּ. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, לֹא מִפִּיָּה אֲנוּ חֵיִן, אֶלֶּא הָרִי זֶה בְּחֻזְקָת בְּעוּלָה לְנִתִּין וְלַמְמוֹז, עַד שֶׁתְּבִיא רְאִיָּה לְדַבְרֶיהָ: ט' הִיָּתָה

רבנו עובדיה מברטנורא

בתולים: ו' ונסתחפה שדך. מטר סוחף בא על שדך והפסידה, כלומר מזלך גרם ותן לי כתובתי: והיה מקחי מקח טעות. ואין לך כתובה ממני: נאמנת. ומשביעין אותה שבועת היסט שכן הוא כדבריה, ותטול כתובתה. וכן הלכה. ואי אמרה בתולה מצאני, אינה נאמנת, דהימנודו רבנן לבעל ואפילו בלא שבועה, דחוקה אין אדם טורח בסעודה ומפסידה: ז' דרוסת איש. בעולת איש: נאמנת. ולא הפסידה כתובתה. ומכל מקום אי אשת כהן היא ולאחר זמן האירוסין כשנשאה טען דרוסת איש את, מפקין לה מיניה, דשמא לאחר שארס אותה נבעלה, ומכי אמר דרוסת איש את שויה אנפשיה חתיכה דאיסורא. ואפילו נבעלה באונס, הא קי"ל אשת כהן שנאנסה אסורה לבעלה. ומגרש לה ויהיה לה כתובתה: ח' מדברת. מתחרת: וכהן הוא. מיוחד: נאמנת. כשירה לכהונה: ט' מה טיבו של עובר זה

was pregnant and they asked her; What is the nature of this fetus [i.e., who is the father]? [And she answered; It is] from so-and-so and he is a priest [i.e., relations with him does not prohibit me or the offspring from marrying a priest] — Rabban Gamliel and Rabbi Eliezer say; She is believed, while Rabbi Yehoshua says; We do not live from her mouth, rather, she is presumed to have become pregnant by

a *natin* or a *mamzer* [and both she and her offspring are prohibited from marrying a priest], until she brings proof for her statement. (10) Rabbi Yose said; It once happened that a young girl went down to draw water from a spring and was violated. Rabbi Yochanan ben Nuri said; If most of the inhabitants of the town [are of proper lineage and if most of the people of the caravans that come into town are also of proper lineage and] marry [their daughters] into the priesthood, [we presume that the one who violated her was also of proper lineage and thus], this [girl] may [also] marry into the priesthood.

רבנו עובדיה מברטנורא

וכו', רבן גמליאל אומר נאמנת, וכשרים לכהונה היא ובתה. אבל לענין ירושה לא אמר רבן גמליאל שזה העובר יירשנו. והלכה כרבן גמליאל בכל הני בבי דמתניתין. ואפילו הכי לכתחילה לא תנשא לכהונה לא המדברת עם אחד ולא המעוברת, אלא אם כן היו רוב אנשי העיר מיוחסים ונבעלה זאת האשה מאחד מהם שפירש חוץ לעיר ובעל, דאמרין כל דפריש מרובא פריש, ואז תנשא לכתחלה לכהונה בין היא בין בתה: * **אם רוב העיר משיאין לכהונה.** אע"ג דרובא חד סגי בעלמא, מעלה עשו ביוחסין, והכא אצרכוה רבנן תרי רובי, רוב סיעה העוברת שם ורוב העיר. ואין משיאין לכתחלה לכהונה אלא בתרי רובי, וכן הלכה:

Gemara Ketubot, 5a

Bar Kappara expounded; The work of the pious is greater than the work of [the creation of] heaven and earth, for in [regard to] the creation of heaven and earth it is written: "Also My Hand has laid the foundation, of the earth, and My right Hand has spread out the heavens," (Isaiah 48:13) [i.e., one hand,] while in [regard to] the work of the hands of the pious it is written: "Opposite the place which You have made for Yourself to dwell in, O Lord. The *Mikdash*, which you my Lord, will establish with both Hands". (Exodus 15:17) Replied one Babylonian and Rabbi Chiyya [was] his name; [It is written:] "And the dry land [ידי] His **Hands** formed" [thus in regard to the creation, figuratively speaking, two Hands were used as well]? — It is [to be] written: [ידי] His **Hand**. But it is written, they formed [in the plural, thus showing that it must be two hands]? (Psalms 95:5) — Said Rabbi Nachman bar

מעברת, ואמרו לה מה טיבו של עבר זה. מאיש פלוני וכהן הוא, רבן גמליאל ורבי אליעזר אומרים, נאמנת. רבי יהושע אומר, לא מפיה אנו חייין, אלא הרי זו בחזקת מעברת לנתין ולממזר, עד שתביא ראיה לדבריה: * אמר רבי יוסי, מעשה בתניוקת שירדה למלאות מים מן העיזן, ונאנסה, אמר רבי יוחנן בן גורין, אם רב אנשי העיר משאין לכהונה, הרי זו תנשא לכהונה:

גמרא כתובות דף ה' ע"א

דרש בר קפרא גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ דאלו במעשה שמים וארץ כתיב (ישעי מ"ח) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים. ואלו במעשה ידיהם של צדיקים כתיב (שמות ט"ו) מכון לשבתך פעלת ה' מקדש ה' כוננו ידיך. השיב בבלי אחד ורבי חייא שמו (תהלים צח) ויבשות ידי יצרו. ידו כתיב. והכתיב יצרו. אמר רב נחמן בר יצחק יצרו

Yitzchak: His Fingers formed [the subject is fingers, hence the plural], as it is written. “When I behold Your heavens, the work of Your **Fingers**, the moon and the stars which You have established.” (ibid. 8:4) An objection was raised: [It is written:] “The heavens declare the glory of God, and the work of His hands the firmament shows” [thus, figuratively speaking, in regard to creation, two hands were used as well]? (ibid. 19:2) — This is what is meant: Who shows the handiwork of the righteous? The firmament. And what is it [the handiwork of the righteous brought about through their prayer]? Rain. Bar Kappara [also] expounded; What [is the meaning of that which] is written. “And you must keep a stake in addition to your weapons”

(Deuteronomy 23:14)? Do not read, [*eizaynekha*] Your weapons, but, [*oznekha*] Upon your ear: [this means to say] that if a man hears an unworthy thing, he shall plug his finger into his ears. And this is the same thing that Rabbi Elazar said: Why do the fingers of man resemble stakes? Why? Shall I say because they are divided? [Surely] each finger has been made for its own purpose! For a Master said: This one [the pinkie, is used for measuring] the span; this one [the one next to the pinkie, is used for] taking the three fingers-full of the meal-offering, this one [the middle finger, is used for defining] the cubit measure, this one [the index finger is used for sprinkling blood and is referred to as] a finger, [and] this one [is used for the services with] the thumb [such as a *metzora*]! — But [the question is] why [are the fingers] pointed like stakes? [The reason is] that if a man hears an unworthy thing, he shall plug his fingers into his ears. [A member] of the School of Rabbi Yishmael taught: Why is the whole ear hard while the earlobe is soft? [So] that if a man hears something unworthy, he shall bend the earlobe into it. Our Rabbis taught: A man shall not let his ears hear idle things, [even though they are permitted] because of [all] the organs, the ears burn first [they catch fire first, i.e., the sin of listening to unworthy things is very prevalent].

זוהר יתרו דף פ"ח ע"ב

אמר רבי אלעזר לאבוי אלון סעודתי היך מתתקנן. אמר ליה ליליא דשבתא בתיב והרפכתיד על במותי ארין ביה בליליא מתברכא מטרוניתא וכלהו חקל תפוחין ומתברכא פתוריה דב"ג ונשמטא אתוספת והוא ליליא חדוה דמטרוניתא הוי. ובעי בר נש למחדי בהדוותא ולמיכל סעודתא דמטרוניתא. ביומא דשבתא בסעודתא תננינא בתיב אז תתענג על ה'. על ה' ודאי דהיא שעתא אתגלייא עתיקא קדישא וכלהו עלמין בהדוותא ושליומו וחדוותא דעתיקא עבדינן וסעודתא דיליה היא ודאי. בסעודתא תליתאה דשבתא בתיב והאכלתיד נחלת נעקב אביך דא היא סעודתא דנעיר אנפין דהוי בשלימותא וכלהו שתא יומין מההוא שלימו מתברכן. ובעי בר נש למחדי בסעודתיה

אצבעותיו כדכתיב (שם ח) כי אראה שמך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננתה. מתיבי (שם י"ט) השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע. הכי קאמר מעשה ידיהם של צדיקים מי מגיד הרקיע. ומאי ניהו מטור. דרש בר קפרא מאי דכתיב (דברים כ"ג) ויתד תהיה לך על אונך אל תקרי אונך אלא על אונך שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח אצבעו באונו. והיינו דאמר רבי אלעזר מפני מה אצבעותיו של אדם דומות ליתדות מאי טעמא אילימא משום דמחלקן כל חדא וחדא למלתיה עבידא דאמר מר זו זרת וזו קמיצה זו אמה זו אצבע זו גודל. אלא מה טעם משופות כיתדות שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח אצבעותיו באונו. תנא דבי רבי ישמעאל מפני מה און כלה קשה והאליה רכה שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יכוף אליה לתוכה. תנו רבנן אל ישמיע אדם לאונו דברים בטלים מפני שהן נכוות תחלה לאברים:

ולא שלמא אלין סעודתי דאינון סעודתי מהימנותא שלימתא דזרעא קדישא דישראל די מהימנותא עלאה דא דלהון היא ולא דעמין עובדי עבודה זרה ובגניי כד אמר ביני ובין בני ישראל. תא חזי בסעודתי אלין אשתמודעון ישראל דאינון בני מלכא דאינון מהימנותא. ומאן דפגים חד סעודתא מנייהו אחוי פגימותא לעילא ואחוי גרמיה דלאו מבני מלכא עלאה הוא דלאו מבני היכלא דמלכא הוא דלאו מזרעא קדישא דישראל הוא ויהבין עליה חומרא דתלת מילין דינא דגינהם וכו'. ותא חזי בכלהו שאר זמנין וחגיגין בעי בר נש לחדי ולמחדי למסכני. ואי הוא חדי בלחודוי ולא יהיב למסכני עונשיה סגי דהא בלחודוי חדי ולא יהיב חדו לאתרא. עליה כתיב וזיריתי פרוש על פניכם פרוש חניכם. ואי איהו בשבתא חדי אף על גב דלא יהיב לאתרא לא יהבין עליה עונשא כשאר זמנין וחגיגין דכתיב פרוש חניכם. פרוש חניכם קאמר ולא פרוש שבתכם. וכתיב חדשכם ומועדכם שנהא נפשי. ואילו שבת לא קאמר ובגניי כד כתיב ביני ובין בני ישראל:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Anthologized

מלוקט

If someone gazes at women in order to have pleasure, his evil is great, and it is an actual sin, as it is written: "Do not go wandering after your heart and after your eyes, after which you stray." (Numbers 15:39) This sin remains with him, and he will be reincarnated as the bird called *ra'ah*, which strays with its sight. This is what it says, "Do not go wandering after your heart and after your eyes." For, as a result of this sin, you will be reincarnated [as the bird *ra'ah*] and go astray by sight because your eyes now look at improper things. Regarding one who gazes at women, the greatest of teachers wrote that he is called an apostate with regard to one thing. When he dies, the angel of death will bring all those images that he enjoyed seeing, and mock him with them. Furthermore, he defiles his soul, and from this, he comes to [the] destruction [of seed]. Even when he sires a child, he will think about those images, and this will cause him to be considered an adulterer even though he is with his wife. The children that result from this union will be flawed, the unseemly people of the generation, who follow their eyes, as he does. But the holy Jewish People conduct themselves with awe and fear of G-d on their faces, and G-d will be seen upon them, and they will be blessed with holy seed according to their kind, and their descendants will be before their eyes to perform the will of their Maker.

המסתכל בנשים ליהנות מהן רעתו רבה והיא עבירה גופה דכתיב (במדבר ט"ו) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם ועבירה היא בידו וחזור עליה בגלגול בעוף הנקרא ראה שהוא מזנה בראה וזהו שאמר ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. כי בעון זה אתם זנים בגלגול בראה אחריהם של עיניכם המסתכלים עתה. והמסתכל בנשים כתב גדול המורים. שנקרא מומר לדבר אחד. וכל אותן צורות שנהנה בראיתם המלאך המות מביאן בשעת פטירתו ומתלוצץ בו. מלבד שמשמא נפשו ומזה יבא להשחתה. וגם כשמוליד ילד יבא לחשוב באותן צורות וזהו סגולה להיות נחשב נואף באשתו ויצאו מזה ילדים אשר הן בהם כל מום פריצי הדור הולכים אחרי עיניהם כמוהו כמותם. אבל ישראל קדושים נוהגים באימה ויראת ה' על פניהם וה' עליהם יראה ויתברכו בזרע קדש למיניהם וצאצאיהם לעיניהם לעשות רצון קוניהם:

Practical Law:

Rambam, Laws of Reciting Shema, Ch. 1

(1) Whoever recites the Shema says blessings before and after it. In the daytime, he says two blessing before and one after; at night, he says two blessings before and two after.

(2) The first blessing before the Shema in the daytime is “[Blessed are You ...] Who makes light and creates darkness;” the second is “You have loved us with eternal love;” the blessing afterwards is “True and enduring.” The first blessing before [the Shema] at night is “Who makes the evening darkness;” the second is “You have loved Your people, the House of Israel, with eternal love.” The first blessing after the Shema is “True and faithful;” the second is “Cause us to lie down.”

(3) The first blessing before the Shema, both in the daytime and at night, begins and ends with the form “Blessed are You.” All the rest of the blessings of the Shema conclude with “Blessed are You,” but do not have an opening sentence of this form.

הלכה

הרמב"ם הלכות קריאת שמע פרק א

א הקורא קריאת שמע מברך לפניו ולאחריו ביום מברך שתיים לפניו ואחת לאחריו ובלילה מברך שתיים לפניו ושתיים לאחריו: ב ברכה ראשונה שלפניה ביום יוצר אור ובורא חשך וברכה שניה אהבת עולם אהבתנו ושל אחריה אמת ויציב. וברכה ראשונה שלפניה בלילה מעריב ערבים. שניה לה אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת. וברכה ראשונה של אחריה אמת ואמונה שניה לה השכיבנו: ג ברכה ראשונה שלפניה בין ביום בין בלילה פותח בה בברוך וחותם בה בברוך ושאר ברכותיה חותם בכל אחת מהן בברוך ואין להם פתיחה בברוך:

YITRO FOR WEDNESDAY

יתרו ליום רביעי

TORAH

תורה

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

טז כִּי־יִהְיֶה לָּהֶם דְּבַר בֹּא אֵלַי וְשִׁפְטִיתִי בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת־חֻקֵי הָאֱלֹהִים וְאֶת־תּוֹרֹתָיו: יז וַיֹּאמֶר חֲתָן מֹשֶׁה אֵלָיו לֹא־טוֹב הַדְּבַר אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה: יח נָבַל תִּבְּל גַּם־אֶתָּה גַּם־הָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר

טז כִּי־יִהְיֶה לָּהֶם דְּבַר בֹּא אֵלַי וְשִׁפְטִיתִי בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת־חֻקֵי הָאֱלֹהִים וְאֶת־תּוֹרֹתָיו: יז וַיֹּאמֶר חֲתָן מֹשֶׁה אֵלָיו לֹא־טוֹב הַדְּבַר אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה: יח נָבַל תִּבְּל גַּם־אֶתָּה גַּם־הָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר

(16) If they have a matter, he comes to me, and I judge between a man and his neighbor, and I make known the statutes of God and His laws. (17) Moshe's father-in-law said to him; The thing you are doing is not good. (18) You will surely wear yourself out — also you and these people who are with you, for the

RASHI

רש"י

(16) **If they have a matter, he comes to me** — [I.e.,] *the one who has the claim comes to me.* (17) **Moshe's father-in-law said** — *Scripture refers to him, in a respectful manner, [i.e.,] as the king's father-in-law [and*

(טז) כִּי יִהְיֶה לָּהֶם דְּבַר בֹּא אֵלַי. מי שִׁהִיָּה לוֹ הַדְּבַר בֹּא אֵלַי: (יז) וַיֹּאמֶר חֲתָן מֹשֶׁה. דֶּרֶךְ כְּבוֹד קוֹרְאוֹ

and